

Türkmen nohur, änewli, arabaçy, ata we garadaşly boýlary

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Türkmen nohur, änewli, arabaçy, ata we garadaşly boýlary

TÜRKMEN NOHUR, ANEVLİ, ARABAÇI, ATA ve GARADAŞLI BOYU

■ NOHUR BOYU

Bu ziraatçı ve dağly boya mensup olanlar Baherden ilçesinin dağ içindeki Garrı, Nohur, Garavul, Könegümmez; Garrıgala ilçesinin Könekesir, Çukuryurt, Gargılı Hocagala, Duzludepe, Kürüçdey, Durduhan, Ayı- dere obalarında; Aşgabat şehrinde ve İran'ın Türkmensahra bölgesinde yaşamaktadırlar.

■ ANEVLİ BOYU

Bu boya mensup olanlar Aşgabat şehrinin yakını ile Anev ve Manış obalarında yaşamaktadır.

■ ARABAÇI BOYU

Muhtemelen XVI. asırda Balkan – Mangışlak dolaylarında boy olma derecesine ulaşan bu küçük topluluk, günümüzde Lebap vilâyetine bağlı Danev ilçesinin Baragız, Kelleayak, Zergömen, Arakı obalarından başka Buhara ve Marı vilâyetlerinde ve Karakalpakistan'ın bazı obalarında yaşamaktadır. Arabaçı boyu hakkında bilgi veren kaynaklar, onları kadîm Türkler'in "Kanglı" boyunun nesilleri olarak kabul etmektedirler.

■ ATA BOYU

Bu boya mensup olanlar genellikle Lebap vilâyeti'nin Darganata ve Karakalpakistan' ın Dörtgöl dolaylarında yaşamaktadır. Ayrıca bunlara Gızılarbat, Sakarçage ve Danev ilçelerinde

rastlanmaktadır

■ GARADAŞLI BOYU

Bu boyun mensupları günümüzde Daş- hovuz vilâyeti'nin Yılanlı ve Akdepe ilçelerinde pek çok obayı meydana getirmektedirler. Kadîm Yazır Türkmenleri'nin ilk önceleri Balkan-Mangışlak'a, daha sonraları da Köpetdağ eteklerindeki Gökdepe Baher- den dolaylarına gelip yurt tutmalarından sonra bunların bir bölümüne "Garadaşlı" adı verilmişti. Bugün orta büyüklükteki Türkmen boylarından biri olan Garadaşlılar hakkında Ebulgazi Bahadır Han şunları yazmaktadır: "Yazır ili Horasan'a vararak Durun etrafında uzun yıllar yaşadı. Bu sebeple Durun'a Yazır yurdu diyorlar. Yazır ili'nin bir kısmı Durun'a yakın dağın içinde dehkanlık yaparak geçindiler. O devirde bunlara Karataşlı diyorlardı (Ebulgazi, 1958).

Tekeler'in Ahal'ı ele geçirmelerinden sonra, Köpetdağ vadilerinde ve eteklerinde yaşayan Karataşlılar'ın büyük bir bölümü Daşhovuz dolaylarına göçmüş ve geride kalanlar ise başka boyların içine katılmışlardır.

Prof. Dr. Soltanşa ATANIYAZOV,
Türkmenistan Bilim ve Teknik Yüksek Kurulu

Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi. Taryhy makalalar